

Uitspraak Geschillencommissie Kifid nr. 2024-0293

(prof. mr. M.L. Hendrikse, voorzitter, mr. F.H.E. Boerma,
mr. dr. ing. A.J. Verdaas, en mr. J. Hadziosmanovic, secretaris)

Datum uitspraak	4 april 2024
Klacht van	De klager
Tegen	Coöperatieve Rabobank U.A, gevestigd te Amsterdam, verder te noemen de bank
Aard uitspraak	Beslissing over de behandelbaarheid
Uitkomst	Klacht niet-behandelbaar
Bijlage	Relevante regelgeving en literatuur

Samenvatting

De klager heeft de bank verweten dat zij de gelden op de rekening van de erflaatster niet vrij wil geven zonder dat de klager een Nederlandse verklaring van erfrecht overlegt. Het betreft een internationale kwestie waarbij Spaans recht van toepassing is op de nalatenschap. De klager meent dat de bank op basis van de door hem ingediende (en vertaalde) documenten de gelden moet vrijgeven. De bank heeft zich hiertegen verweerd. De commissie heeft de klacht niet-behandelbaar verklaard vanwege het ontbreken van een verklaring van erfrecht waardoor zij geen zekerheid heeft over wie de erfgenamen zijn en of de klacht namens alle erfgenamen is ingediend. De klacht is niet behandelbaar.

1. Procedure

- 1.1 De behandelend commissie, verder te noemen de commissie, beslist op basis van het reglement en op basis van de door partijen aan Kifid ingestuurde documenten inclusief bijlagen. Het gaat om: 1) het klachtformulier van de klager; 2) de aanvullende stukken van de klager; 3) het verweerschrift van de bank; 4) de repliek van de klager; 5) de dupliek van de bank en 6) de aanvullende reactie van de klager.
- 1.2 De klager is in deze zaak vertegenwoordigd door mr. [naam 1], notaris, kantoorhoudende te Blaricum. De bank is in deze zaak vertegenwoordigd door mr. [naam 2], advocaat, kantoorhoudende te Leiden.
- 1.3 De commissie is van oordeel dat het niet nodig is de zaak mondeling te behandelen. De zaak wordt daarom op grond van de stukken beslist.

2. Het geschil

Wat is er gebeurd?

- 2.1 De erflaatster hield een rekening aan bij de bank. Zij is overleden in [maand] 2009 in Spanje. Op de ervenrekening bij de bank staat een geldsom.

- 2.2 De notaris van de klager heeft de bank aangeschreven en verzocht om tot uitkering van de geldsom over te gaan zodat die onder de erfgenamen kan worden verdeeld.
- 2.3 De bank heeft als voorwaarde gesteld dat een verklaring van erfrecht van een Nederlandse notaris wordt overgelegd door de klager. Tussen partijen is een geschil ontstaan over deze voorwaarde van de bank.

De klacht en vordering

- 2.4 De klager vordert dat de bank het tegoed op de rekening van de erflaatster overmaakt aan de notaris zodat het tegoed kan worden verdeeld onder de erfgenamen. Hij onderbouwt zijn vordering als volgt. De weigering door de bank is ingegeven door onjuiste gronden en de bank stelt een onmogelijke eis. De erflaatster overleed in 2009. De Europese Erfrechtverordening¹ is in werking getreden in 2015 en is daarom niet van toepassing in het onderhavige geval. Daarvoor waren in Nederland dezelfde regels van toepassing. In artikel 3 lid 2 van het Haags Erfrechtverdrag 1989 staat dat erfopvolging wordt beheerst door het recht van de staat waar de overledene op het tijdstip van zijn overlijden aaneensluitend minimaal 5 jaar zijn gewone verblijfplaats had, aldus Spanje in dit geval.
- 2.5 Er is een Spaanse juridische procedure geweest over de verdeling van de nalatenschap met een soort vereffenaar. De klager betwijfelt of een Spaanse verklaring van erfrecht kan worden verkregen maar meent dat het niet nodig moet zijn. De overlegde stukken tonen genoegzaam de rechten van de erfgenamen. Meerdere notarissen zijn op deze stukken afgegaan en hebben vastgesteld dat de genoemde personen de daadwerkelijke erfgenamen zijn. Aan de hand van dezelfde stukken is bovendien de andere bank van de erflaatster overgegaan tot het vrijgeven van de tegoeden die zij daar aanhield. De bank heeft geen belang bij het vasthouden aan haar eis. De erfgenamen hebben volmachten getekend voor het sluiten van de rekeningen en het overboeken van de gelden.
- 2.6 De klager betwist dat de door de bank genoemde algemene voorwaarden van toepassing zijn op de overeenkomst van de ervenrekening.

Het verweer van de bank

- 2.7 De bank heeft verweer gevoerd tegen de stellingen van de consument. Kort en zakelijk weergegeven heeft de bank het volgende aangevoerd.

¹ Verordening (EU) nr. 650/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 4 juli 2012 betreffende de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen en de aanvaarding en de tenuitvoerlegging van authentieke akten op het gebied van erfopvolging, alsmede betreffende de instelling van een Europese erfrechtverklaring, te raadplegen via www.eur-lex.europa.eu.

- 2.8 Haar verzoek om een verklaring van erfrecht van een Nederlandse notaris is gebaseerd op het uitgangspunt dat eenieder mag afgaan op de feiten die in een verklaring van erfrecht zijn vermeld. De bank heeft niet de kennis om buitenlandse stukken aangaande de nalatenschap te beoordelen. Elk rechtssysteem heeft zijn eigen specifieke kenmerken. Het kan niet van de bank verlangd worden dat zij van elk buitenlands rechtssysteem op de hoogte is en daarvan kennis heeft. De bank ziet aan de hand van de verklaring van erfrecht wie de erfgenamen zijn. De bank kan, als zij daarop afgaat, niet meer aangesproken worden door personen die nadien verklaren eveneens erfgenaam te zijn.
- 2.9 De bank betwist dat zij een onmogelijke eis stelt. Zij betwist dat de klager niet een Nederlandse verklaring van erfrecht kan laten opstellen en begrijpt niet waar deze stelling van de klager op berust. Hoewel de Europese Erfrechtverordening niet van toepassing is in het onderhavige geval omdat deze ten tijde van het overlijden nog niet in werking was getreden, golden materieel al de bepalingen die daarin zijn opgenomen. Dit is ook door de gemachtigde van de klager bevestigd. In dat licht is de toelichting op art. 64 van de Europese Erfrechtverordening relevant.² Daaruit volgt dat het mogelijk moet zijn om in een geval als het onderhavige een Nederlandse verklaring van erfrecht te laten afgeven door de Nederlandse notaris.
- 2.10 Bovendien is de bank met de erflaatster overeengekomen dat de bank bij overlijden een verklaring van erfrecht van een Nederlandse notaris mag opvragen voor het vrijgeven van de gelden, op grond van de toepasselijke algemene voorwaarden.
- 2.11 Voor de bank speelt ook een belangrijke rol dat het gaat om een hoog bedrag dat op de ervenrekening staat. Dat een andere bank een andere afweging heeft gemaakt, betekent niet dat de bank daartoe ook gehouden is.

3. De beoordeling

Inleiding

- 3.1 De commissie ziet zich voor de vraag gesteld of de bank kan worden gehouden om de gelden op de ervenrekening vrij te geven op basis van de door de klager ingediende stukken. Alvorens de commissie toekomt aan een inhoudelijke beoordeling van de klacht moet zij eerst beoordelen of de klacht behandelbaar is. De commissie is van oordeel dat de klacht niet inhoudelijk kan worden behandeld en licht dat hierna toe.

De klacht is niet-behandelbaar

- 3.2 De erflaatster hield een particuliere rekening aan bij de bank. De erfgenamen treden in de rechten van de erflaatster.

² Zie voor de tekst van de verwijzing de bijlage bij deze uitspraak.

De commissie hanteert voor de vraag of de klacht behandelbaar is als uitgangspunt dat wanneer één erfgenaam bij Kifid klaagt, waar er meer erfgenamen zijn, Kifid vraagt om een verklaring van erfrecht en een machtiging van alle erfgenamen dan wel een verklaring en machtiging van de executeur testamentair als vertegenwoordiger van alle erfgenamen. Door middel van de verklaring van erfrecht kan Kifid beoordelen of de gezamenlijke erfgenamen optreden als rechtsopvolgers van de erflater. Nu een verklaring van erfrecht ontbreekt, kan Kifid niet vaststellen wie de erfgenamen zijn en is, als gevolg hiervan, de klacht niet behandelbaar. De commissie beslist dat de klacht gelet op het voorgaande niet-behandelbaar is.

4. De beslissing

De commissie oordeelt dat de klacht niet behandelbaar is.

In deze uitspraak is de commissie tot de conclusie gekomen dat uw klacht niet-behandelbaar is. Tegen deze beslissing kunt u geen beroep instellen bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Desgewenst kunt u zich tot de burgerlijke rechter wenden.

Binnen 2 weken na verzending van de uitspraak kunt u schriftelijk verzoeken een overduidelijke vergissing in de uitspraak zoals een schrijffout, een verkeerde naam/datum of een rekenfout te herstellen. De beslissing in de uitspraak kan hiermee niet ter discussie worden gesteld. Ook kunt u binnen 2 weken na verzending van de uitspraak schriftelijk verzoeken de uitspraak aan te vullen als u vindt dat niet op alle onderdelen van uw vordering is beslist. Dit ziet niet op de situatie waarin u meent dat de Geschillencommissie Kifid niet op al uw argumenten is ingegaan. Meer informatie hierover staat onder vraag 58 en 59 van het Reglement Geschillencommissie Kifid – vanaf 1 april 2022, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten.

Contactgegevens Klachteninstituut financiële dienstverlening

Telefoonnummer: 070 - 333 8 999

Website: www.kifid.nl

Bijlage - Relevante regelgeving en literatuur

Bepalingen uit de Europese Erfrechtverordening

Artikel 64 Bevoegdheid voor het afgeven van de erfrechtverklaring

De erfrechtverklaring wordt afgegeven in de lidstaat van wie de gerechten op grond van artikel 4, artikel 7, artikel 10 of artikel 11 bevoegd zijn. De autoriteit van afgifte is:

- a) een gerecht in de zin van artikel 3, lid 2, of
- b) een andere autoriteit die krachtens het nationale recht bevoegd is om erfrechtzaken te behandelen.

T&C Erfrecht civiel en fiscaal, commentaar op art. 64 Europese Erfrechtverordening

2. Bevoegdheid notaris om nationale erfrechtverklaring af te geven in internationaal geval

Als een notaris werkt in opdracht van een gerecht en er is sprake van een internationale nalatenschap, dan is de notaris alleen bevoegd om een nationale verklaring van erfrecht af te geven als hij volgens de verordening ook bevoegd zou zijn om een Europese erfrechtverklaring af te geven. Zijn bevoegdheid wordt dan gebaseerd op de art. 4, 7, 10 of 11 Erfrechtverordening. Zie Van Erp, WPNR 2018/7183; HvJ EU 21 juni 2018, C-20/17, ECLI:EU:C:2018:485, NJ 2018/304 (Oberle), m.nt. Heijning, TE 2018, p. 133-137. Uit HvJ EU 23 mei 2019, C-658/17, ECLI:EU:C:2019:444, m.nt. G.A. Tuinstra in Erfrecht Updates annotaties, kan worden opgemaakt dat een notaris zoals de Poolse of de Nederlandse, die niet in opdracht werkt van een gerecht maar een vrije beroepsbeoefenaar is die werkt in opdracht van een of meer partijen, niet onder 'gerecht' is te begrijpen in de zin van art. 3 lid 2 van de Erfrechtverordening. De bevoegdheidsregels die voor 'gerechten' gelden, gelden daarom niet voor dit soort notarissen, zoals ook de Nederlandse. Het komt mij derhalve voor dat het een Nederlandse notaris vrij staat om een nationale verklaring van erfrecht af te geven, ook als de Nederlandse gerechten volgens de erfrechtverordening niet bevoegd zijn in de zaak in kwestie, en hij dus geen Europese erfrechtverklaring zou mogen afgeven. In diezelfde lijn is verschenen het oordeel in de zaak SÄ...d OkrÄ™gowy (HvJ EU 23 mei 2019, C-657/17, ECLI:EU:C:2019:444). Intussen is er nog een uitspraak gewezen over dit onderwerp. Het betreft een Litouwse zaak, waarvoor eerder de conclusie van de Advocaat-Generaal is verschenen (concl. van 26 maart 2020, C-80/19, ECLI:EU:C:2020:230). De uitspraak HvJ EU 16 juli 2020, ECLI:EU:C:2020:569 bevestigt de eerder genoemde opvatting dat een notaris - die net als de Nederlandse notaris - niet kan worden aangemerkt als een 'gerecht', niet onderworpen is aan de bevoegdheidsregels van de Erfrechtverordening als hij een nationale verklaring van Erfrecht wil afgeven. Zie verder Lhoëst, JBN 2020/22. Daarnaast is het mogelijk, zo het hof, dat een nationale verklaring van erfrecht die onder die omstandigheden wordt afgegeven, heeft te gelden als een authentieke akte in de zin van de verordening, waardoor deze in aanmerking komt voor erkenning en tenuitvoerlegging in de andere lidstaten overeenkomstig art. 59 en 60 van de verordening.